

Draga braćo i sestre, dobar dan i dobro došli!

Konstitucija Drugog vatikanskog koncila “Dei Verbum”, o kojoj razmišljamo ovih tjedana, pokazuje da je Sveto pismo, čitano u živoj predaji Crkve, povlašteno mjesto susreta u kojem Bog nastavlja govoriti muškarcima i ženama svakoga vremena, kako bi ga, slušajući ga, mogli upoznati i ljubiti. Biblijski tekstovi nisu napisani nebeskim ili nadljudskim jezikom. Kao što nas uči i svakodnevna stvarnost, dvije osobe koje govore različitim jezicima ne razumiju se, ne mogu stupiti u dijalog i ne uspijevaju uspostaviti odnos. U nekim slučajevima, nastojati da nas drugi razumije prvi je čin ljubavi. Zato Bog odlučuje govoriti služeći se ljudskim jezicima te su tako različiti autori, nadahnuti Duhom Svetim, sastavili tekstove Svetoga pisma. Kako podsjeća koncilski dokument, “riječi Božje, izražene ljudskim jezicima, postale su slične ljudskom govoru, kao što je već Riječ vječnoga Oca, uzevši slabosti ljudske naravi, postala slična čovjeku” (DV, 13). Stoga Sveto pismo, ne samo u svom sadržaju nego i u jeziku, objavljuje milosrdno Božje prilagođavanje ljudima i Njegovu želju da im bude blizak.

Tijekom povijesti Crkve proučavao se odnos između božanskoga Autora i ljudskih autora svetih tekstova. Tijekom više stoljeća mnogi su se teolozi brinuli braniti božansko nadahnuće Svetoga pisma, gotovo smatrajući ljudske autore tek pasivnim oruđima Duha Svetoga. U novije vrijeme razmišljanje je ponovno vrednovalo doprinos hagiografa u pisanju svetih tekstova, do te mjere da koncilski dokument govori o Bogu kao “glavnom autoru” Svetoga pisma, ali hagiografe naziva i “pravim autorima” svetih knjiga (usp. DV, 11). Kako je primijetio jedan pronicljiv egzeget prošloga stoljeća, “svoditi ljudsko djelovanje na puko djelovanje pisara ne znači proslavljati božansko djelovanje”. Bog nikad ne ponižava čovjeka i njegove sposobnosti!

Ako je, dakle, Sveto pismo Božja riječ u ljudskim riječima, svaki pristup koji zanemari ili zaniječe jednu od tih dviju dimenzija ostaje djelomičan. Iz toga slijedi da ispravno tumačenje svetih tekstova ne može zaobići povijesno okruženje u kojem su nastali i književne oblike kojima se služe; naprotiv, odustajanje od proučavanja ljudskih riječi kojima se Bog poslužio može dovesti do fundamentalističkih ili spiritualističkih čitanja Svetoga pisma koja iznevjeravaju njegovo značenje.

Ovo načelo vrijedi i za naviještanje Božje riječi: ako ono izgubi dodir sa stvarnošću, s nadama i patnjama ljudi, ako se služi nerazumljivim, slabo komunikativnim ili anakronim jezikom, postaje neučinkovito. U svakom je razdoblju Crkva pozvana iznova naviještati Božju riječ jezikom koji se može utjeloviti u povijesti i doprijeti do srdaca. Kako je podsjećao papa Franjo, “svaki put kad pokušamo vratiti se izvoru i ponovno pronaći izvornu svježinu Evanđelja, pojavljuju se novi putovi, kreativne metode, drugi oblici izražavanja, rječitiji znakovi, riječi pune novoga značenja za današnji svijet”.

Jednako je, s druge strane, reducirajuće i čitanje Svetoga pisma koje zanemaruje njegovo božansko podrijetlo te ga na kraju shvaća kao puko ljudsko učenje, kao nešto što se proučava samo s tehničkoga gledišta ili kao “tekst koji pripada samo prošlosti”. Naprotiv, osobito kada se

naviješta u liturgijskom kontekstu, Sveto pismo želi govoriti današnjim vjernicima, dotaknuti njihov sadašnji život sa svim njegovim pitanjima, osvjetliti korake koje treba učiniti i odluke koje treba donijeti. To je moguće samo kada vjernik čita i tumači svete tekstove pod vodstvom istoga Duha koji ih je nadahnuo (usp. DV, 12).

U tom smislu Sveto pismo služi hranjenju života i ljubavi vjernika, kako podsjeća sveti Augustin: “Tko god misli da je razumio božanska Pisma [...], ako tim razumijevanjem ne uspije izgraditi zgradu ove dvostruke ljubavi, prema Bogu i prema bližnjemu, još ih nije razumio”. Božansko podrijetlo Svetoga pisma također podsjeća da Evanđelje, povjereno svjedočanstvu krštenika, iako obuhvaća sve dimenzije života i stvarnosti, ipak ih nadilazi: ne može se svesti na puku filantropsku ili društvenu poruku, nego je radosni navještaj punine i vječnoga života koji nam je Bog darovao u Isusu.

Draga braćo i sestre, zahvalimo Gospodinu jer nam u svojoj dobroti ne uskraćuje nužnu hranu svoje Riječi za naš život te molimo da naše riječi, a još više naš život, ne zamrače Božju ljubav koja je u njima ispričana.